

WIEDZA - RAPORTY - DIAGNOZY - ANALIZY - PRZYKŁADY

C z a s o p i s m o

EKONOMIA I ZARZĄDZANIE

EDYCJA POLSKA e-Prasa

Dwumiesięcznik

SPÓŁKA EUROPEJSKA

Jak założyć
spółkę europejską?

Wspieranie innowacji
w polskiej gospodarce

MAŁE I ŚREDNIE
PRZEDSIĘBIORSTWA

SPÓŁKI GIELDOWE
O NAJWIĘKSZEJ
KAPITALIZACJI RYNKOWEJ

SEKTOR TECHNOLOGII
INFORMATYCZNYCH
W POLSCE

ANALIZA PŁAC
SPECJALISTÓW

SKLEPY Wal-Mart

Ferrari s.23

SINGAPUR

ZARZĄDZANIE
PRZEDSIĘBIORCZE
PETER DRUCKER

NYSE Euronext

POŁĄCZENIA
Z ZAGRANICZNYMI
FIRMAMI

www.czasopismaekonomia.pl

Drodzy Czytelnicy!

Częstotliwość: 6 numerów/rok
ISSN: 2084-963X

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie to dwumiesięcznik, recenzowane czasopismo akademickie, wydawane od 2012 roku.

Celem Czasopisma jest opublikować i promować artykuły, które prezentują oryginalne prace badawcze, dyskusje naukowe i które będą miały długoterminowy wpływ na badania z Dziedziny nauk ekonomicznych, a w tym ekonomii i zarządzania.

Analityczne, interpretacyjne i empiryczne badania odnoszą się do wielu obszarów, w tym teorii monetarnej, polityki fiskalnej, ekonomii pracy, rozwoju mikro- i teorii makroekonomii, handlu międzynarodowego i finansów, organizacji przemysłowej i społecznej ekonomii, a także ku nowoczesnej ekonomii dobrobytu, organizacji i zarządzania, innowacji, gospodarki i administracji publicznej, turystyki i rekreacji, logistyki, towaroznawstwa, informatyki i ekonometrii.

Czasopismo publikuje również wybrane informacje gospodarcze, polityczne, biznesowe, jak również z zakresu ekologii i ochrony środowiska.

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie to lektura dla wszystkich ekonomistów chcących nadążyć za nowym materiałem w nowych badaniach w dyscyplinie.

Dear Readers!

Frequency: 6 issues/year
ISSN: 2084-963X

The Journal Economy and Management is a bimonthly peer-reviewed academic journal. It covers both theoretical and empirical economics. It was established in 2012.

The Journal aims to publish articles that presents original, discussion research papers in a field of economics and management. Highly selective, widely cited articles of current relevance that will have a long-term impact on economics research.

The analytical, interpretive, and empirical studies in a number of areas including monetary theory, fiscal policy, labour economics, development, micro- and macroeconomic theory, international trade and finance, industrial organization, social economics and also to modern economics prosperity.

The Journal publish also about management of organization, R&D, innovation and about current economic, political and business information from selected countries, as well as about ecology and environmental protection..

The Journal Economy and Management are essential reading for all economists wishing to keep up with substantive new research in the discipline.

**Redakcja Czasopisma
Editorial Office Board**

Redaktor Naczelny / Editor in Chief: Mgr Aleksandra Fudali

Redaktor Naukowy / Editor of the Scientific: Prof. dr hab. Jerzy Olszewski prof. nadzw.
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Komitet Naukowy / The Scientific Committee:

Prof. UG dr hab. Sylwia Pangsy-Kania Uniwersytet Gdański,
Prof. dr hab. Włodzimierz Szpringer Uniwersytet Warszawski,
Prof. zw. dr hab. Jerzy Kisielnicki Uniwersytet Warszawski,
Prof. UW dr hab. Grzegorz Karasiewicz Uniwersytet Warszawski,
Prof. UZ dr hab. Arkadiusz Świadek Uniwersytet Zielonogórski

Recenzent naukowy Czasopisma/ Scientific reviewer of the Journal:

Prof. UZ dr hab. Arkadiusz Świadek,
Prof. US dr hab. Joanna Wiśniewska,
Prof. US dr hab. Krzysztof Janasz

Wydawnictwo / Publishing House:

Naukowe Wydawnictwo IVG

Naukowe Wydawnictwo IVG
Scientific Publishing House IVG
St. Cyfrowa 6, Szczecin 71-441,
POLAND
www.wydawnictwoivg.pl biuro@wydawnictwoivg.pl

© Copyright

GROUPIVG.COM

Groupivg.com
www.groupivg.com biuro@groupivg.com

Dystrybucja w kraju i międzynarodowa
Distribution national and international

Dystrybucja w kraju OPEN ACCESS
Distribution national OPEN ACCESS

Biblioteka Główna Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Biblioteka Główna UE w Poznaniu, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Biblioteka Śląska, Biblioteka Publiczna w Warszawie, Książnica Pomorska im. S. Staszica, Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego, Biblioteka Uniwersytecka KUL, Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Biblioteka Politechniki Białostockiej, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Biblioteka Narodowa, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka SGH w Warszawie, Podkarpacka Szkoła Wyższa Im. Bł. Ks. Wł. Findyśa w Jaśle, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie Centrum Informacji Biznesowej i Europejskiej, Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Czasopismo indeksowane jest w Bazach naukowych
The Journal is indexing in Database Research

EBSCO Publishing, BazEkon, BazHum, BazTech, Wirtualna Biblioteka Nauki ICM UW, ICI Journals Master List

Prenumerata / Subscription

Naukowe Wydawnictwo IVG

Scientific Publishing House IVG

www.wydawnictwoivg.pl biuro@wydawnictwoivg.pl

ISSN 2084-963X

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie nr 2/2014

The Journal Economy and Management no 2/2014

Data wydania / Date of issue: 01. 03. 2014 r.

Artykuł naukowy dodatkowo został opublikowany w OPEN ACCESS na stronie Czasopisma EiZ www.eiz.groupivg.com

Scientific article was published in OPEN ACCESS on web page *Journal Economy and Management* www.eiz.groupivg.com

©Materiał chroniony prawem autorskim - zasady przedruków określa:

[Regulamin korzystania z serwisu i artykułu](#)

[Zakup licencji](#)

Praca i bezrobocie w poglądach keynesistów

Keynesiści to przedstawiciele jednej z wiodących szkół makroekonomicznych XX wieku. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie poglądów tej grupy na temat zatrudnienia i bezrobocia. Należy podkreślić, że keynesiści analizowali wyłącznie krótkie okresy, w których siły dezorganizujące dominują nad siłami równoważącymi gospodarkę [Górski, Sierpiński 1975, s. 315].

Zatrudnienie w poglądach keynesistów

Niniejszy artykuł należy rozpocząć od zaprezentowania teorii zatrudnienia stworzonej przez Keynesa. Podstawową rolę odgrywał w niej popyt efektywny, czyli punkt *przecięcia funkcji łącznego popytu z funkcją łącznej podaży*. Wzrost zatrudnienia dokona się tylko w sytuacji, gdy popyt przewyższy podaż [Keynes 1985, s. 24]. Keynes krytykował brak uwzględniania w ówczesnych teoriach funkcji globalnego popytu, a zbytne koncentrowanie się tylko na funkcji podaży. Jego zdaniem zapominanie o popycie czy sugerowanie, że sam dostosuje się do rozmiarów podaży było podstawowym błędem [Spychałski 1999, s. 256].

Keynes to zwolennik stałych płac nominalnych. Uważał, że w okresie ożywienia gospodarczego zmieniają się koszty produkcji, co przekłada się na wzrost cen. W jego wyniku przy stałych płacach nominalnych dochodzi do zmniejszenia płac realnych i poprawy sytuacji przedsiębiorstw. Jego zdaniem pracownicy mniej odczuwają spadek płac realnych niż nominalnych, dlatego też nie popierał działań prowadzących do poprawy sytuacji gospodarczej poprzez ich obniżanie [Górski, Sierpiński 1975, s. 351].

Bezrobocie w poglądach keynesistów

Punktem wyjścia rozważań niniejszej części artykułu jest omówienie krótkookresowej krzywej Philipsa powstałej w 1958 roku. Jej twórca analizował dane dotyczące poziomu zmian płac i bezrobocia z kilku dziesięcioleci. Doszedł do wniosku, że pomiędzy stopą wzrostu płac nominalnych, a stopą bezrobocia istnieje ujemna zależność (gdy rośnie stopa wzrostu płac nominalnych to spada stopa bezrobocia oraz odwrotnie). W czasie dobrej koniunktury gospodarczej wzrasta popyt na pracę. Jednakże wzrost rozmiarów zatrudnienia zależy od wzrostu podaży pracy, który może zostać pobudzony przez wzrost płac. W konsekwencji tej sytuacji dochodzi do zwiększenia produkcji i spadku stopy bezrobocia [Bartkowiak 2003, s. 212]. Dwa lata później oryginalna krzywa Philipsa uległa modyfikacji przeprowadzonej przez Samuelsona i Solowa. Zamiast stopy wzrostu płac nominalnych wprowadzili stopę inflacji i również zaobserwowali między tymi zmiennymi ujemną zależność [Bartkowiak 2003, s. 213].

Keynes uważał, że bezrobocie nie jest całkiem dobrowolnym zjawiskiem wynikającym z braku akceptacji wynagrodzenia obowiązującego na rynku pracy. Jego zdaniem oprócz bezrobocia frykcyjnego i dobrowolnego występuje także bezrobocie przymusowe. Rozumiał je jako sytuację, w której robotnicy są gotowi podjąć pracę w zamian za wynagrodzenie obowiązujące na rynku (lub nawet niższe), a mimo to nie są w stanie jej znaleźć. Uważał, że jego przyczyną jest brak popytu efektywnego spowodowany nadmiernymi oszczędnościami [Błudnik 2009, s. 95-96]. W swoim dziele *Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza* pisał tak: ludzie są bezrobotni nie z własnej woli, jeżeli - w wypadku niewielkiej wyższości cen artykułów konsumpcji robotniczej w porównaniu z płacą nominalną - zarówno łączna podaż siły roboczej gotowej do podjęcia pracy za wynagrodzenie według bieżących stawek płac nominalnych, jak i łączny popyt na nią przy tych stawkach, byłyby większe od istniejącego poziomu zatrudnienia [Keynes 1985, s. 16].

Keynes to zwolennik interwencjonizmu państwowego. Jego zdaniem państwo powinno kontrolować rozmiary zatrudnienia i bezrobocia, gdy podmioty prywatne nie podejmują stosownych działań. Państwo może podejmować działania pośrednie lub bezpośrednie. Jeżeli zatrudnienie zależy od popytu

konsumpcyjnego i inwestycyjnego, państwo poprzez środki pośrednie powinno manipulować tymi zmiennymi. Pierwsze możliwe działanie to *obniżanie poziomu stopy procentowej*, które to powinno doprowadzić do zwiększenia inwestycji ze względu na ich większą opłacalność. Drugie działanie to *zwiększenie progresywnego opodatkowania wysokich dochodów przy jednoczesnym zwiększeniu świadczeń społecznych* dla najbardziej ubogich grup społecznych. Jego celem jest zmniejszenie oszczędności i pobudzenie konsumpcji, gdyż bogaci nie wydają całego dochodu, a biedni tak. Zwiększenie opodatkowania tych pierwszych i przeznaczenie uzyskanych w ten sposób środków dla biedniejszych powinno wpłynąć na wzrost konsumpcji [Górski, Sierpiński 1975, s. 345-346]. Bezpośrednie środki oddziaływania to program inwestycji publicznych (roboty publiczne) [Spychalski 1999, s. 268]. Mnożnik zatrudnienia stworzony przez Kahna, ucznia Keynesa pokazuje, że każdy wzrost zatrudnienia przy robotach publicznych powoduje wzrost zatrudnienia w gałęziach wytwarzających dobra konsumpcyjne [Stankiewicz 2007, s. 292-293]. Keynes był zwolennikiem inwestycji społecznie użytecznych. Jednakże uważał, że w sytuacji nie możliwości ich realizowania należy podjąć inwestycje społecznie nieużyteczne (np. kopanie i zasypywanie dołów). Obydwie grupy inwestycji przyniosą takie same rezultaty, a mianowicie: wzrost zatrudnienia, wynagrodzenie dla robotników, które przeznaczą na wydatki konsumpcyjne. W konsekwencji wzrosną zyski przedsiębiorców i środki przeznaczone na inwestycje, co doprowadzi do ożywienia gospodarczego [Górski, Sierpiński 1975, s. 348].

Keynes uważał, że finansowanie działań z zakresu interwencjonizmu państwowego nie może pochodzić ze zwiększenia podatków, ponieważ dokona się wzrost popytu publicznego. Nie mniej jednak będzie on osiągnięty kosztem zmniejszenia popytu indywidualnego. Ze względu na ten fakt był on zdania, że środki pieniężne na te działania powinny pochodzić ze zwiększania długu publicznego [Górski, Sierpiński 1975, s. 348].

Czy postulaty keynesistów są nadal stosowane?

A jak wygląda sytuacja dziś? Czy postulaty keynesistów są nadal stosowane? Czy to jest słuszne podejście? Czy pobudzanie wydatków państwa jest dobrym rozwiązaniem? A wzrastający dług publiczny? Keynesiści uważali, iż wzrost deficytu budżetowego pobudza popyt, gdyż gospodarstwa domowe zyskują dodatkowe dochody, których część przeznaczona jest na konsumpcję, a część na oszczędności. W wyniku wzrostu popytu konsumpcyjnego wzrastają zyski przedsiębiorstw i popyt inwestycyjny, wzrasta produkcja, a tym samym zatrudnienie. W praktyce nie zawsze sprawdza się ten podręcznikowy schemat. Nawet zwolennicy zmniejszania deficytu popadają w taki tok myślenia i uważają, że należy zmniejszać go powoli i łagodnie. Należy pamiętać, że nie w każdym przypadku ekspansja fiskalna pobudza rozwój, nawet w krótkim okresie. Czasami radykalne ograniczenie wydatków budżetowych wpływa pozytywnie na rozwój. Japonia na początku lat 90 dokonała radykalnej ekspansji fiskalnej, co nie dało pozytywnego wpływu na gospodarkę. Działanie to spowodowało tylko ogromny wzrost długu publicznego – do 150% PKB. Z kolei na Litwie w 2000 roku postanowiono ograniczyć wydatki budżetowe o 10%. Efektem był rozwój gospodarki w tempie powyżej 5% PKB rocznie [Balcerowicz 2003].

Michał Valentík (General PPF Invest) przedstawił wpływ wydatków rządowych w USA na koniunkturę gospodarczą na przestrzeni dekad. W latach 1947-1952 każdy pożyczony dolar wytworzył w gospodarce kolejnych 4,61 USD. Dzięki efektom mnożnika wydatki rządowe wytworzyły prawie pięciokrotny popyt. Obecnie ten zwrot to tylko 8 centów. W związku z tym rządowe wydatki prawie nie wytwarzają dodatkowego dochodu. Im więcej rząd pożycza pieniędzy, tym mniejszy ma to wpływ na koniunkturę. Przykładem jest wspomniana Japonia, która już od dwudziestu lat ma gigantyczne wydatki rządowe i inwestycje [Makro.pb.pl].

Zakończenie

Podsumowując należy podkreślić, że obecna polityka gospodarcza jest wypadkową teorii, w szczególności keynesizmu i neoliberalizmu. Tak naprawdę trudno jest określić słuszność każdej teorii (także keynesizmu), jednoznacznie stwierdzić czy jest ona zła czy dobra. Sukces zastosowania każdej z nich zależy od sytuacji, w jakiej znajduje się państwo. Ze względu na ten fakt współcześnie rządzący powinni wybierać politykę, która jest najbardziej dostosowana do obecnej sytuacji państwa.

Bibliografia:

- Balcerowicz, L. 2003, *Niewolnicy Keynesa*, Wprost, Nr 39.
- Bartkowiak, R. 2003, *Historia myśli ekonomicznej*, PWE, Warszawa.
- Błudnik, I. 2009, *Bezrobocie keynesowskie*, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, Nr 3.
- Górski, J., Sierpiński, W. 1975, *Historia powszechnej myśli ekonomicznej (1870-1950)*, PWN, Warszawa.
- Makro.pb.pl, *Jak umarł Keynes (wykres dnia)*, <http://makro.pb.pl/2885004,90711,jak-umarl-keynes-wykres-dnia> [Dostęp: 30.12.2013].
- Keynes, J.M. 1985, *Ogólna teoria zatrudnienia, procentu i pieniądza*, PWN, Warszawa.
- Spychalski, G.B. 1999, *Zarys historii myśli ekonomicznej*, PWN, Warszawa.
- Stankiewicz, W. 2007, *Historia myśli ekonomicznej*, PWE, Warszawa.

Autor: Martyna Ostrowska Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Artykuł dostępny w systemie OPEN ACCESS na stronie Czasopisma Ekonomia i Zarządzanie